

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE TACİKİSTAN CUMHURİYETİ ARASINDA
HUKUKİ, TİCARİ VE CEZAİ KONULARDA ADLİ YARDIMLAŞMA
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN**

(Resmî Gazete ile yayımı: 9.4.2000 Sayı: 24015)

Kanun No
4558

Kabul Tarihi
4.4.2000

MADDE 1. – 6 Mayıs 1996 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
TACİKİSTAN CUMHURİYETİ ARASINDA
HUKUKİ, TİCARİ VE CEZAİ KONULARDA
ADLİ YARDIMLAŞMA ANLAŞMASI**

Türkiye Cumhuriyeti

ve

Tacikistan Cumhuriyeti

İki ülke arasındaki dostluk bağlarını pekiştirmek ve hukukî, ticarî ve cezaî suçluların iadesi ve hükümlü kişilerin nakilleri konularında karşılıklı adli yardımlaşmayı egemenlik, millî bağımsızlık, haklarda eşitlik ve içişlerine karışmama ilkelerine dayanarak düzenlemek arzusuyla,

Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda bir Adli Yardımlaşma Anlaşması aktedilmesine karar vermişler ve bu amaçla aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır :

KISIM I
BÖLÜM I
GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

1. Âkit Taraflardan birinin vatandaşları, diğerinin ülkesinde şahıslarının, mallarının ve menfaatlerinin adlî ve kanunî korunması hususlarında bu Devlet vatandaşları ile aynı haklara sahiptirler.

2. Âkit Taraflardan birinin vatandaşları, diğer Âkit Tarafın ülkesinde, hak ve menfaatlerinin takibi ve korunmasında hukukî, ticarî ve cezaî konularda yetkili mahkemelere ve diğer yetkili makamlara bu Âkit Tarafın vatandaşlarının tabi olduğu aynı şart ve formalitelerle serbestçe müracaat hakkına sahip olacaklardır.

3. Âkit Taraflardan birinde merkezi olan ve bu Tarafın mevzuatına uygun biçimde kurulmuş tüzelkişiler işbu Anlaşmanın hükümlerinden uygulanabildiği ölçüde yararlanabilirler.

Madde 2

İşbu Anlaşmanın uygulanması amacıyla Âkit Tarafların makamları, kendi aralarında diplomatik kanaldan haberleşeceklerdir.

Madde 3

Âkit Tarafların Adalet Bakanlıkları, talep üzerine, Âkit Tarafların ülkelerinde halen veya evvelce yürürlükteki, hukuk ve işbu Anlaşmaya konu teşkil eden hukukî sorunlara ilişkin adlî uygulamalar konularında birbirlerine karşılıklı olarak bilgi vereceklerdir.

KISIM II

BÖLÜM I

HUKUKÎ VE TİCARÎ KONULARDA ADLÎ YARDIMLAŞMA

Madde 4

1. Âkit Tarafların yetkili makamları karşılıklı olarak hukukî ve ticarî konularda adlî yardımlaşma sağlamayı taahhüt ederler.

2. Adlî yardımlaşma, özellikle, belgelerin gönderilmesi, bilirkişi incelemesi, tarafların, şahitlerin ve uzmanların dinlenmesi gibi usule mütedair kararların icrasını kapsar.

Madde 5

1. Adlî yardımlaşma talebi aşağıdaki hususları içerir.

a) Talepte bulunan ve talep edilen makamların adı;

b) Adlî yardım talep edilen olayın konusu;

c) Tarafların isim ve soyadları, daimî veya geçici ikametgâhları, uyrukları ve meslekleri;

- d) Tarafların vekillerinin ismi, soyadı ve adresleri;
- e) Talebin konusu ve icrası için gerekli bilgileri.

2. Adli yardımlaşma talepleri ve buna ekli belgeler, imzalanmış olmalı ve resmî mührü taşınmalıdır.

Madde 6

1. Talep edilen makam, adli yardım talebinin yerine getirilmesi sırasında, kendi Devletinde yürürlükte olan kanun hükümlerini uygular. Bununla birlikte, talepte bulunan makamın isteği üzerine, talepte bulunulan makam talepte bulunulan Âkit Tarafın kanunlarına aykırı olmamak şartıyla diğer Âkit Tarafın usul hükümlerini uygulayabilir.

2. Talep edilen makam adli yardım talebinin yerine getirilmesinde yetkili değilse, sözkonusu talebi yetkili makama iletir ve bundan talepte bulunan makamı haberdar eder.

3. Talepte bulunulan makam adli yardım talebinin yerine getirilmesinden sonra dosyayı talepte bulunan makama iletir veya talebin yerine getirilememesi durumunda yerine getirilemeyeşinin sebeplerini bildirir.

Madde 7

1. Talep edilen Tarafın dilinde kaleme alınmış veya bu Tarafın diline uygunluğu tasdik edilmiş bir tercüme havi olmaları halinde tebligatlar, talep edilen makam tarafından kendi Devletinde bu konuyu düzenleyen hükümlere uygun olarak yerine getirilir. Aksi halde, talep edilen makam, ancak muhatap almayı kabul ettiği takdirde tebligatı muhatabına yapabilir.

2. Tebligat talebi, muhatabın tam adresini ve tebliğ edilecek evrakı göstermelidir.

3. Tebligat talebinde belirtilen adrese evraklar tebliğ edilemediği takdirde, talep edilen makam muhatabın tam adresini tespiti yararlı tedbirleri alacaktır. Bu adresin tespit edilmesinin imkânsızlığı halinde, talep edilen makam talep eden makama bilgi verir ve tebliğ edeceği evrakı bu makama iade eder.

Madde 8

Tebliğat alındısı talep edilen Tarafın yürürlükteki yasalarına göre tanzim edilir. Tebligat alındısı tebliğ tarihini ve yerini ihtiva edecektir.

Madde 9

Talep edilen Âkit Taraf kendi topraklarında adli yardımlaşma sebebiyle yapılan bütün masrafları üstlenecek ve bu masrafların ödenmesini talep etmeyecektir.

Madde 10

Bir adli yardım talebinin yerine getirilmesi, talep edilen Âkit Tarafın egemenliğine, güvenliğine veya kamu düzenine zarar vermesi halinde reddedilebilir.

Madde 11

1. Bu Anlaşmanın 7 nci maddesinin 1 inci fıkrasında ve 13 üncü maddesinde belirtilen hususlar hariç, adli yardım talepleri ve buna ekli belgeler talep edilen Taraf dilinde veya Fransızca veya İngilizce olarak yapılmış onaylı birer tercümesini de ihtiva etmelidir.

2. Tercümenin tasdiki, talepte bulunan makam, yeminli bir tercüman, bir noter veya Âkit Tarafların diplomatik veya konsolosluk memurları tarafından yapılabilir.

3. Adli yardım taleplerinin icrası talep edilen Tarafın dilinde yapılır.

Madde 12

1. Hangi uyrukta olursa olsun, bir davet üzerine kendi arzusuyla diğer Âkit Tarafın adli makamı önüne çıkan tanık veya bilirkişi, bu Âkit Tarafın ülkesinde, talep eden Âkit Taraf ülkesine girişinden önce işlenen bir suç dolayısıyla kovuşturulamayacağı veya tutuklanamayacağı gibi daha önce ittihaz olunan bir karar sebebiyle de cezalandırılmaz.

Tanık veya bilirkişi, daveti yapan makamca hazır bulunmasının artık gerekli olmadığı hususu kendisine bildirildiği tarihten itibaren 15 gün içinde talep eden Âkit Taraf ülkesini terketmediği takdirde işbu dokunulmazlığı kaybeder. Tanık veya bilirkişinin kendi kusuru olmaksızın talep eden Âkit Taraf ülkesini terkedemediği süre, bu süre kapsamı dışındadır.

Bu kişiler tanıklıkları veya bilirkişilikleri dolayısıyla da kovuşturulamaz yahut tutuklanamazlar.

2. Talep eden makam, tanık veya bilirkişi sıfatıyla davet edilen kişiyi, talep eden Âkit Taraf mevzuatında öngörülen şartlar dairesinde yol ve ikamet giderlerinin ödeneceği ve bilirkişi için tazminat tediye olunacağı hususundan haberdar edecektir. Bu kişinin talebi üzerine, yol ve ikamet giderlerinin karşılanması için sözü edilen makamca bir avans ödenecektir.

BÖLÜM 2

BELGELER

Madde 13

Âkit Taraflardan birinin mahkemeleri veya diğer yetkili makamlarının talebi üzerine, diğer Taraf, talebi yapan Tarafın vatandaşlarının ahvali şahsiyelerine mütedair suretleri, şahsî işlerine ve menfaatlerine ilişkin diğer belgeleri tercümesiz ve ücretsiz gönderecektir.

Madde 14

1. Âkit Tarafların birinin ülkesinde yetkili makamlar tarafından tanzim edilmiş, verilmiş veya onaylanmış ve resmî mühür taşıyan belgeler ile bunların onaylı örneği veya suretlerinin diğer Âkit ülkenin topraklarında tasdike ihtiyacı yoktur.

2. Âkit Taraflardan birinin ülkesinde düzenlenen resmî senetler, diğerinin topraklarında düzenlenen resmî senetlerle aynı ispat kuvvetine sahiptir.

BÖLÜM 3
TEMİNAT AKÇESİNDEN (Judicatum Solvi) VE
ADLÎ MASRAFLARDAN MUAFİYET

Madde 15

Âkit Taraflardan birinin vatandaşları, salt yabancı olmalarından veya bu Tarafın ülkesinde ikametgâhları veya meskeni olmamalarından ötürü teminat akçesi (Judicatum Solvi) vermekle yükümlü tutulamazlar.

Madde 16

1. Âkit Taraflardan birinin vatandaşları, diğer Tarafın mahkemeleri önünde bu Âkit Tarafın vatandaşları gibi aynı şartlar ve vüsatte adli harç ve masraftan muaf olmaktan ve ücretsiz adli müzaharetten faydalanırlar.

2. Bu adli yardım ve adli müzaharet, icra işlemleri dahil, davanın tüm işlemlerine uygulanır.

3. Âkit Taraflardan birinin yasal hükümleri uyarınca harç ve masraflardan muaf olmaktan yararlanan vatandaşlar, diğer Tarafın ülkesinde aynı davanın usule ilişkin işlemleri dolayısıyla da bu muafiyetten yararlanırlar.

Madde 17

1. 16 ncı madde hükmünden faydalanmak için gerekli olan şahsî, ailevî ve malvarlığı durumuna mütedair belge, ülkesinde talep edenin ikametgâhının veya meskeninin bulunduğu Âkit Tarafın yetkili makamları tarafından verilmelidir.

2. Şayet talep edenin Âkit Tarafların birinde veya diğerinde ikametgâhı veya meskeni bulunmuyor ise, diplomatik misyon veya konsolosluk sözkonusu belgeyi kendisine verebilir.

3. Adli harç ve masraflardan muafiyet talebini karara bağlayacak adli makam, işbu Anlaşmanın 2 nci maddesinde öngörülen yöntemi izleyerek, bu belgeyi vermiş olan makamdan tamamlayıcı bilgiler talep edebilir.

Madde 18

Âkit Taraflardan birinin mahkemesi, diğer Âkit Tarafın ülkesinde ikametgâhı veya meskeni bulunan bir şahsın belirli bir usul işlemini tamamlaması için bir müddet tespit ederse, bu süre, evrakın muhatabına tebliğ tarihinden itibaren işlemeye başlar.

BÖLÜM 4
HUKUKÎ VE TİCARÎ KONULARDAKİ
KARARLARIN TANINMASI VE TENFİZİ

Madde 19

1. Âkit Taraflardan herbiri, diğer Âkit Tarafın ülkesinde verilmiş aşağıdaki kararları, işbu Anlaşmada öngörülen şartlar altında tanıyacak ve tenfiz edecektir :

a) Malvarlığına ilişkin olarak hukukî ve ticarî konularda verilmiş adli kararlar;

- b) Zararın tazmini konusuna ilişkin olarak cezaî konularda verilmiş adli kararlar;
- c) Hukukî ve ticarî konularda hakem mahkemeleri tarafından verilmiş kararlar.

2. İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra verilmiş olan hukukî ve ticarî konulardaki nihaî mahiyette adli kararlar ile hakem mahkemeleri kararları, karar olarak kabul edilir. 1 inci paragrafın (a) bendi ile ilgili olarak kararlar ancak, bunlara ilişkin hukukî ilişkilerin işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra doğmuş olması halinde nazara alınacaktır.

3. Kişi hallerine mütedair kararlar, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce verilmiş olsalar dahi tanınacaktır.

Madde 20

19 uncu maddede belirtilen kararlar, aşağıdaki şartları haiz olmaları halinde, diğer Âkit Tarafın ülkesinde tanınır ve tenfiz edilir :

a) Karar, kararın alındığı Âkit Tarafın ülkesindeki kanunlara göre kesinleşmiş ve icra edilebilir olmalıdır.

b) Karar ülkesinde verilmiş olan Âkit Taraftaki makam, icrasının ülkesinde talep edildiği Âkit Tarafın kanunlarına göre yetkili olmalıdır.

c) Ülkesinde kararın verilmiş olduğu Âkit Tarafın kanunlarına göre, davayı kaybeden taraf usulüne uygun surette mahkemeye davet edilmiş olmalıdır.

d) Taraflar, müdafaa hakkından mahrum edilmemiş bulunmalı ve mahkemeye usulüne uygun surette davet edilmiş olmalı ve mahkemede bir davayı takip veya müdafaa etmeye imkânsızlıkları halinde temsil edilebilmelidirler.

e) Kararın tenfiz edileceği Âkit Taraf ülkesinde, aynı usulü muhakeme çerçevesinde ve aynı Taraflar arasında, daha önceden alınıp kesinleşmiş bir adli veya hakem kararı bulunmamalıdır.

f) Aynı taraflara, aynı sebebe ve aynı konuya ilişkin olarak bu Âkit Tarafın kaza organında daha önce açılmış bir dava bulunmamalıdır.

g) Kararın ülkesinde tanınacağı veya tenfiz edileceği Âkit Tarafın kanunlarına göre, bu Tarafın kanunlarının uygulanmasının gerekeceği durumlarda karar ancak,

i) Şayet bu kararlar gerçek bir şekilde tatbik edilmişse veya,

ii) Diğer Âkit Tarafın tatbik edilecek kanunları bu kanunlardan esas itibariyle farklı değilse,

tanınır ve tenfiz edilir.

h) Karar, ülkesinde tanınması ve tenfiz edilmesi gereken Âkit Tarafın hukukî düzeni ile kamu düzeninin temel prensiplerine aykırı olmamalıdır.

Madde 21

Hakem mahkemesi kararları, (f) fıkrası hariç 20 nci maddede belirtilen şartlar dışında, ancak aşağıdaki koşulları ihtiva ediyor ise tenfiz edilir :

- a) Kararın tenfiz edileceği Âkit Tarafın Kanununa göre, benzeri bir olay tahkim yolu ile halledilebilmekte ise;
- b) Hakem kararı, ilgili tarafların bir tahkim anlaşması veya bir tahkim şartıyla öngörülen bir ihtilafa ilişkin olarak verilmiş ise;
- c) Hakem Mahkemesinin teşekkül tarzı, tarafların anlaşmasına veya ilgili tarafların tahkim şartına yahut hakem kararının verildiği Devletin Kanununa uygun bulunmakta ise;
- d) Taraflar, hakem tayininden veya hakeme başvurulmasından gereği gibi haberdar edilmiş ise;
- e) Hakem kararı, verildiği devlette kesinleşmiş ise.

Madde 22

1. Tanıma veya icra yetkisi talebi, bu Anlaşmanın 2 nci maddesinin hükümlerine uygun olarak kararın ülkesinde tenfizinin gerektiği Âkit Tarafın yetkili adli makamına doğrudan yapılabilir.

2. Talebe aşağıdaki bilgiler eklenmelidir :

- a) Kararın sureti veya aslına uygunluğu taktik edilmiş kopyası ve kararın kendisinden açık bir şekilde anlaşılacağı takdirde, kararın kesinleşmiş olup icra kuvvetine haiz olduğunu tevsik eden bir belge;
- b) Aleyhinde karar alınan tarafın usulüne uygun surette mahkemeye davet edildiğini ve imkânsızlık halinde mahkeme önünde muteber şekilde temsil olunduğunu tevsik eden bir belge;
- c) Yukarıda (a) ve (b) fıkralarında belirtilen belgelerin kararın ülkesinde icra edileceği Âkit Tarafın diline veya Fransızca veya İngilizceye yapılmış tasdikli tercümesi.

Madde 23

1. Diğer Âkit Tarafça verilen tenfiz kararı ve kararın yerine getirilmesine mütedair usule, kararın tenfiz edileceği ülkedeki Âkit Tarafın kanunu uygulanacaktır.
2. Bu uygulamada, adli makam kararın esasını incelemeksizin, sadece işbu Anlaşmada belirtilen şartların yerine getirilip getirilmediğini kontrol edecektir.

Madde 24

Bu Anlaşmanın kararların tenfizi hakkındaki hükümleri, Âkit Tarafların, adli bir icradan dolayı elde edilen paranın havalesine veya eşyaların ülke dışına çıkarılmasına ilişkin hükümlerini haleldar etmeyecektir.

KISIM III
BÖLÜM 1
CEZA ALANINDA ADLİ YARDIMLAŞMA

Madde 25

1. Âkit Taraflar, ceza alanında birbirlerine karşılıklı olarak adli yardımda bulunmayı taahhüt ederler.

2. Ceza alanında adli yardımlaşma özellikle belgelerin tevdi, arama, delil teşkil eden belge ve eşyalara el konulması ve teslimi, bilirkişi incelemesi, sanıkların ve tanıkların sorgulanması, bilirkişilerin dinlenmesi ve keşif yapılması gibi usul işlerinin yerine getirilmesini kapsar.

Madde 26

1. Ceza alanında adli yardım talebi aşağıdaki hususları ihtiva edecektir :

a) Talepte bulunan ve talepte bulunulan makamların ismi,

b) Soruşturmanın veya davanın konusu,

c) Sanıkların veya hükümlülerin soyadı ve adı, oturdukları veya ikamet ettikleri mahal, uyrukluğu ve mesleği ve mümkün olduğu ölçüde, doğum yeri ve tarihi ile ebeveyninin isimleri,

d) Temsilcilerinin soyadları, adları ve adresleri,

e) Adli yardım talebinin konusu ve yerine getirilmesi için gerekli bilgilerle suç teşkil eden fiilin tavsifi ve niteliği,

2. Talepler ve bunlara ekli belgeler, düzenleyen makamın imzasını ve resmî mühürünü ihtiva edecektir.

Madde 27

1. Bir adli yardım talebinin yerine getirilmesi için istenilen makam kendi Devletinde yürürlükte bulunan kanunî hükümleri uygulayacaktır. Bununla birlikte, istenilen makam isteyen makamın talebi üzerine, istenilen Tarafın kanunlarına aykırı olmadığı ölçüde diğer Âkit Tarafın usul hükümlerini uygulayabilir.

2. İstenilen makam adli yardım talebinin yerine getirilmesi konusunda yetkili bulunmadığı takdirde, adli yardım talebini istenilen Tarafın yetkili makamına ileticek ve keyfiyetten isteyen makamı haberdar edecektir.

3. İsteyen makamın talebi üzerine, istenilen makam adli yardım talebinin yerine getirileceği tarih ve yeri isteyen makama duyuracaktır. İstenilen makam, isteyen makam temsilcilerinin adli yardım talebinin yerine getirilmesine iştirakine izin verebilir.

4. İstenilen makam, adli yardım talebinin yerine getirilmesinden sonra dosyayı isteyen makama iade edecek veya talebin yerine getirilmesine ilişkin engeller konusunda bilgi verecektir.

Madde 28

1. Âkit Taraflardan birisinin mahkemesi veya yetkili makamı Tarafından görülen bir dava sırasında, diğer Âkit Tarafın ülkesinde bulunan bir tanık veya bilirkişinin hazır bulunması özellikle gerekli addediliyorsa, bu tarafın mahkemesi veya diğer bir yetkili makamının davetnamesinin tebliği için, diğer Âkit Tarafın yetkili makamına başvurulabilir.

2. 1 inci paragrafta öngörülen durumda davetname, davete icabet edilmemesi halinde para cezasını veya diğer müeyyideleri ihtiva etmeyecektir.

3. Tanıkların ve bilirkişilerin yol ve ikamet giderleri ile kendilerine ödenecek tazminat isteyen Tarafa aittir.

4. Hangi uyrukta olursa olsun, bir davet üzerine kendi arzusuyla diğer Âkit Tarafın yetkili makamı önüne çıkacak olan tanık veya bilirkişi, bu Devletin ülkesinde, ülkeye girişinden önceki fiiller dolayısıyla ne kovuşturulabilir, ne tutuklanabilir, ne de cezalandırılabilir. Belirtilen kişiler ayrıca tanıklıkları veya bilirkişilikleri ceza davası konusunu teşkil eden usule ilişkin hususlara bağlantılı fiilleri sebebiyle kovuşturulamaz, tutuklanamaz veya cezalandırılmazlar.

5. Tanık veya bilirkişi, ifadesinin alındığı makamca hazır bulunmasının gerekli olmadığı hususu kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde isteyen Taraf ülkesini terketmediği takdirde 4 üncü paragrafta öngörülen dokunulmazlıktan faydalanamaz. Tanık veya bilirkişinin, kendi elinde olmayan sebeplerle isteyen Taraf ülkesini terkedemediği süre, bu süre kapsamı dışındadır.

Madde 29

1. Tebliği istenilen belgeler, istenilen Taraf dilinde yapılmış veya resmen tasdik edilmiş tercümelerle birlikte gönderildiği takdirde, istenilen makamca tebligat kendi Devletin bu konuyu düzenleyen kanunî hükümlerine uygun şekilde yapılacaktır. Aksi takdirde istenilen makam bu belgeyi muhatabına ancak muvafakat etmesi halinde tebliğ edecektir.

2. Tebligat talebinde muhatabın doğru adresi ve tebliğ olunacak belge belirtilecektir.

3. Belgeler, tebligat talebinde belirtilen adreste tebliğ olunamadığı takdirde istenilen makam, muhatabın doğru adresinin tespiti için gerekli tedbirleri alacaktır. Bu adresin tespiti mümkün olmadığı takdirde istenilen makam, isteyen makamı haberdar edecek ve tebliğ etmesi istenilen belgeleri iade edecektir.

Madde 30

Tebellüğ belgesi, istenilen Taraf ülkesinde yürürlükte bulunan hükümlere göre düzenlenecektir. Tebellüğ belgesi tebliğ tarihi ve yerini ihtiva edecektir.

Madde 31

28 inci maddenin 3 üncü paragrafı hükümleri saklı kalmak kaydıyla, istenilen Âkit Taraf adli yardım dolayısıyla kendi ülkesinde meydana gelen masrafları deruhte edecek ve bunların ödenmesini talep etmeyecektir.

Madde 32

1. Adli yardımlaşma aşağıdaki hallerde reddedilebilir :

a) İstenilen Taraf, talebin yerine getirilmesini memleketinin egemenlik, güvenlik veya kamu düzeni haleldar edecek nitelikte görüyorsa;

b) İstenilen Tarafın iç mevzuatına göre talep kabule şayan bulunmamakta ise;

2. Adli yardımlaşma talebi yukarıdaki paragraflarda öngörülen hallerde reddedildiği takdirde gerekçesi belirtilir.

Madde 33

1. İşbu Anlaşmanın 29 uncu maddesinin 1 inci paragrafında ve 69 uncu maddesinde öngörülen hususlar hariç, talepler ve ekindeki belgeler istenilen Taraf lisanında, Fransızca veya İngilizce onaylı tercümelerini de ihtiva edecektir.

2. Tercümenin tasdiki, isteyen makam, yeminli bir mütercim, bir noter ya da Âkit Tarafların birisinin diplomatik temsilcisi veya konsolosluk görevlisi tarafından yapılabilecektir.

3. Taleplerin yerine getirilmesine ilişkin belgeler, istenilen taraf lisanında düzenlenecektir.

BÖLÜM 2

SUÇLULARIN İADESİ

Madde 34

1. İşbu Anlaşma hükümleri çerçevesinde, Âkit Taraflar ülkelerinde bulunan kişileri, bir ceza kovuşturması yapılması veya bir kararın infazı amacıyla, talep üzerine karşılıklı teslim etmeyi taahhüt ederler.

2. Bir ceza kovuşturması için iade ancak, her iki Âkit Tarafın kanunlarına göre on iki aydan fazla hürriyet bağlayıcı bir cezayı veya daha ağır bir cezayı mucip suçlar için yapılacaktır.

3. Bir kararın infazı için iade ancak, her iki Âkit Tarafın kanunlarına göre hürriyeti bağlayıcı cezayı mucip olan suçlar için ve sözkonusu kişi altı aydan fazla hürriyeti bağlayıcı bir cezaya veya daha ağır bir cezaya mahkûm edilmiş bulunduğu takdirde yapılacaktır.

4. İade talebi, her iki Âkit Taraf kanunlarınca her biri hürriyeti bağlayıcı cezayı mucip müteaddit suçlara taalluk etmekle beraber, bunlardan bazıları 2 nci ve 3 üncü paragraflarda öngörülen şartlara uymadığı takdirde, istenilen Taraf bu suçlar için de iadeye karar verebilir.

Madde 35

1. Aşağıdaki durumlarda iade yapılmayacaktır :

- a) İadesi talep olunan kişi istenilen Taraf vatandaşı ise;
- b) İstenilen Taraf iç mevzuatına göre iade kabule şayan bulunmamakta veya karar zaman aşımı ya da kanunda öngörülen başka bir sebeple yerine getirilmeyecek ise;
- c) İadesi talep olunan şahıs, istenilen Taraf ülkesinde, aynı suç dolayısıyla kesinleşmiş bir mahkeme kararı veya meni muhakeme kararına konu teşkil etmekte ise;
- d) Suç istenilen Taraf ülkesinde işlenmiş ise.

2. İstenilen Taraf, iadesi talep olunan şahsı vatandaşı olması nedeniyle iade etmediği takdirde, isteyen Tarafın talebi üzerine ceza kovuşturmasına tevessül edecektir. Suçla ilgili dosyalar, bilgiler ve diğer deliller isteyen Tarafça gönderilecektir. İsteyen Taraf bu kovuşturmaların sonucundan haberdar edilecektir.

Madde 36

1. Kovuşturma amacıyla vaki iade talebine geçici tutuklama kararının aslına uygun bulunduğu tasdik edilmiş bir sureti, suç teşkil eden fiillere ait izahname ve suçun tavsifine göre uygulanacak kanun hükmünün metni eklenecektir. Suçtan bir maddî zarar husule geldiği takdirde, bunun miktarı mümkün olan ölçüde açıklanacaktır.

2. Bir kararın infazı amacıyla vaki iade talebine, kesinleşmiş mahkeme kararının aslına uygun bulunduğu tasdik edilmiş bir sureti ile suçun tavsifine göre uygulanan kanun hükmünün tam metni eklenecektir. Hükümlü cezanın bir kısmını çekmiş ise bu husus belirtilecektir.

3. İade talebi iadesi istenilen kişinin vatandaşlık durumunu ve mümkün olduğu ölçüde, eşkalini, kimliğine ilişkin bilgileri, ikametgâhı, kişisel durumunu, fotoğrafını ve parmak izlerini ihtiva edecektir.

4. İade isteğinde bulunan Âkit Taraf talebine iadesi istenilen kişinin işlediği suçla ilişkin delillere ait belgeleri eklemek zorunda değildir.

Madde 37

İade talebi gerekli tüm bilgileri ihtiva etmediği takdirde, istenilen Taraf bunun tamamlanmasını isteyebilir. İstenilen Taraf bu amaçla, geçerli nedenlerle uzatılması mümkün olmak kaydıyla iki ayı geçmemek üzere bir süre tayin edebilir.

Madde 38

İade talebinin alınmasını müteakip istenilen Taraf, talebe konu teşkil eden kişinin tutuklanmasına ilişkin gerekli tedbirleri gecikmeksizin alacaktır. İşbu Anlaşma hükümlerine göre iade zorunluluğu olmayan hususlarda bu hüküm uygulanmaz.

Madde 39

Acil hallerde, iade isteyen tarafın yetkili makamları istenen kişinin geçici tutuklanmasını isteyebilirler. İstenilen tarafın makamları bu talep hakkında kendi mevzuatına göre karar verecektir.

Geçici tutuklama isteminde, 36 ncı maddenin 1 veya 2 nci paragrafında bahsolunan belgelerin mevcudiyeti zikredilecek ve iade talebinde bulunulmasının amaçlandığı belirtilecektir. İsteme, ayrıca, hangi suçlar için iade istenileceği, suçun ne zaman ve nerede ve nasıl işlendiği ve olanaklar ölçüsünde iadesi istenen kişinin eşgali açıklanacaktır.

Geçici tutuklama istemi, istenilen tarafın yetkili makamlarına, gerek diplomatik kanaldan, gerek posta veya telgraf veya Uluslararası Kriminal Polis Teşkilâtı (Interpol) aracılığıyla veya yazıya dönüştürülebilir ve istenilen tarafça kabul edilecek herhangi bir şekilde iletebilir.

İsteyen makam gecikmeksizin istemin sonucundan haberdar edilecektir.

İstenilen tarafa, geçici tutuklamayı takip eden 45 gün içinde iade talebi ve 36 ncı maddede belirtilen belgeler iletilmez ise, geçici tutuklamaya son verilebilir. Bu süre, hiç bir ahvalde tutuklama tarihinden itibaren 60 günü geçmeyecektir. Geçici serbest bırakma olanağı her vakit mümkündür, ancak istenilen Taraf iadesi istenen kişinin kaçmasını önlemek için tüm tedbirleri alacaktır.

Serbest bırakma, iade talebinin sonradan alınması halinde yeniden tutuklamaya ve iadeye engel oluşturmaz.

Madde 40

Ertelemeli veya Şartlı Teslim

1. İstenilen Taraf, iade talebi hakkında kararını verdikten sonra, talep edilen kişinin, iade talebine konu teşkil eden fiil dışında bir suç dolayısıyla kovuşturulabilmesi veya hükümlü bulunduğu cezayı kendi ülkesinde çekmesi için teslimini erteleyebilir.

2. İstenilen Taraf, teslimin tehir edilmesi yerine istenilen şahsı isteyen Tarafa muvakkaten teslim edebilir. Muvakkaten iade olunan kişi, gönderilmesine esas teşkil eden usul işleminin ikmalini müteakip ve en geç muvakkaten iade tarihinden itibaren üç ayı geçmeyecek bir süre içinde derhal geri gönderilecektir.

Madde 41

Aynı Zamanda Vaki Talepler

Aynı kişinin iadesi birçok Devlet tarafından istenildiği takdirde, hangi talebin isaf olunacağına istenilen Devlet karar verecektir.

Madde 42

Hususilik Kuralı ve Üçüncü Devlete İade

1. İstenilen Tarafın muvafakatı bulunmaksızın, iade edilen kişi iadeden evvel işlenen ve iadeye esas olandan başka bir suç dolayısıyla kovuşturulamayacağı ve hakkında bir cezanın infazına geçilemeyeceği gibi teslim tarihinden önceki suçlar sebebiyle üçüncü bir Devlete de teslim edilemez.

2. Aşağıdaki hallerde muvafakata gerek yoktur :

a) İade edilen kişi, usul işleminin sonuçlanması veya mahkûmiyetine karar verilmesi halinde, cezanın yerine getirilmesinden itibaren bir ay içinde iade edildiği Âkit Devlet ülkesini terketmemiş ise,

İade edilen kişinin kendi iradesi dışında sebeplerle isteyen Tarafın ülkesini terketme imkânsızlığı içinde olduğu müddet, bu sürenin kapsamı dışındadır.

b) İade edilen kişi isteyen Taraf ülkesini terkettikten sonra kendi ihtiyarıyla bu ülkeye dönmüş ise.

Madde 43

Talebe İlişkin Kararlar

1. İstenilen Taraf, iade konusundaki kararından isteyen tarafa bilgi verecektir.

2. İadenin tamamen veya kısmen reddedilmesi halinde, red sebepleri isteyen Tarafa iletilecektir.

3. İadenin kabul edilmesi halinde, istenilen Taraf iadenin yapılacağı yeri ve tarihini isteyen Tarafa bildirecektir. İsteyen Taraf, iade için tespit olunan günü takip eden bir ay zarfında teslim almadığı takdirde iadesine karar verilen kişi serbest bırakılacaktır.

Madde 44

İade edilen kişi firar etmiş ve istenilen Taraf ülkesine dönmüş ise, isteyen Tarafın yeni bir iade talebi dolayısıyla, işbu Anlaşmanın 36 ncı maddesinde öngörülen belgelerin iletilmesine gerek bulunmayacaktır.

Madde 45

Transit

1. Âkit Taraflardan herbiri diğer Tarafın talebi üzerine, bu Tarafça diğer bir Devlete iade edilen kişilerin kendi ülkesinde transit olarak geçişine izin verecektir. Âkit Taraflar, İşbu Anlaşma hükümlerine göre iade zorunluluğu bulunmadığı takdirde bu izni vermeye mecbur değildirler.

2. Âkit Tarafların yetkili makamları her olayda, transit geçişin şekli, güzergâhı ve diğer şartları konusunda mutabakat sağlayacaklardır.

Madde 46

Mahkeme Sonuçlarından Bilgi Verme

ÂkitTaraflar, iade edilen kişiler hakkında tevesül olunan ceza kovuşturmaları sonucunu karşılıklı olarak bildireceklerdir. Bundan başka talep üzerine, kesinleşmiş karar örneğini de birbirlerine iletceklerdir.

Madde 47

İade ve muvakkat tutuklama prosedürü sadece istenilen Taraf kanununa tabi olacaktır.

Madde 48

İade talebinde tevdi olunacak belgelere, istenilen Taraf dilinde, Fransızca veya İngilizce, aslına uygun olduğu tasdik edilmiş tercümeleri de eklenecektir.

BÖLÜM 3

**CEZALARININ VATANDAŞI OLDUKLARI DEVLETTE
İNFAZI AMACIYLA HÜKÜMLÜLERİN NAKLI**

Madde 49

1. Diğer Âkit Taraf ülkesinde kesinleşmiş bir mahkeme kararıyla hürriyeti bağlayıcı bir cezaya hükümlülüklerine karar verilen Âkit Taraflardan her birisinin vatandaşları, müşterek mutabakat üzerine ve işbu Anlaşmada öngörülen şartlar dairesinde, cezalarının yerine getirilmesi için vatandaşı buldukları Âkit Taraf ülkesine nakil edileceklerdir.

2. Cezanın infazı amacıyla hükümlünün nakli, mahkemesince mahkûmiyet kararı ittihaz olunan Âkit Tarafın (hüküm Devleti) talebi üzerine, diğer Âkit Taraf (infaz Devleti) hükümlüyü kabul edeceğini beyan etmiş ise yapılacaktır.

3. Hükümlünün vatandaşı olduğu Âkit Taraf, nakil imkânının nazarı itibara alınması amacıyla mahkemesince karar verilen Âkit Tarafa başvuruda bulunabilir.

Madde 50

49 uncu maddede öngörülen prosedürün başlatılması amacıyla, hükümlü, temsilcisi veya ailesi mensupları Âkit Taraflardan birinin yetkili makamlarına müracaat edebilirler. Hüküm Devletin yetkili makamları, böyle bir müracaatta bulunabileceği konusunda hükümlüye bilgi vereceklerdir.

Madde 51

Hükümlünün nakli ancak, mahkûmiyetine neden olan fiil infaz Devletin ceza mevzuatı açısından da bir suç teşkil etmesi halinde yapılacaktır.

Madde 52

1. Hükümlünün infaz Devletine nakli ancak rızasıyla yapılabilecektir.

2. Hükümlü rızasını geçerli olarak beyan edecek durumda bulunmamakta ise, kanunî temsilcisinin muvafakatı alınacaktır.

Madde 53

İnfaz Devleti, hükümlünün naklini kabui edip etmediğini en kısa süre içerisinde hüküm Devletine bildirecektir.

Madde 54

1. Âkit Taraflar nakil üzerinde mutabık kaldıkları takdirde, infaz Devletinin yetkili makamı, kararda yeralan cezanın niteliğı ve süresi ile bağılı olacaktır.

2. Cezanın niteliğı veya süresi infaz Devletinin mevzuatı ile bağdaşmamakta veya bu Devletin mevzuatı gerektirmekte ise, infaz Devletinin yetkili makamı bu cezayı, aynı nitelikteki suçlar için kendi kanununda öngörülen cezaya dönüştürebilecektir. Bu ceza, mümkün olduğı ölçüde, niteliğı itibarıyla kararda verilen cezaya uygun olacaktır. Dönüştürülen ceza, niteliğı ve süresi yönünden hüküm Devletinde verilen cezadan ağır olamayacağı gibi infaz Devleti kanununda aynı nitelikte bir suçu için öngörülen azamî miktarı da geçmeyecektir.

3. İnfaz Devletinin yetkili makamı, olayların sübutu ile bağılı kalacak ve hürriyeti bağlayıcı bir ceza yerine başka nitelikte bir ceza ikame edemeyecektir.

Madde 55

İnfaz Devletinin muvafakat etmesi halinde, Âkit Tarafların yetkili makamları mümkün olan en kısa süre içinde hükümlünün naklinin yerini, tarihini ve şartlarını tespit edeceklerdir. Hükümlünün nakli hüküm Devletinin ülkesinde gerçekleştirilecektir.

Madde 56

1. Şartla tahliye dahil cezanın infazı, infaz Devleti mevzuatına tabi olacaktır.
2. Genel af hüküm Devleti veya infaz Devleti mevzuatına göre uygulanacaktır.
3. Özel af infaz Devletinin mevzuatına göre uygulanacaktır.
4. İnfaz Devletine nakil olunan hükümlü hakkında ittihaz edilen mahkûmiyet kararının yeniden tetkiki için yapılacak herhangi bir başvuruda yalnızca hüküm Devleti mahkemesi karar verme yetkisine haiz olacaktır.

Madde 57

1. Âkit Taraflar infazı etkileyebilecek tüm durumlardan ve özellikle genel af, özel af ve kararın yeniden tetkikine dair her başvurunun sonuçları ile ilgili olarak birbirlerine karşılıklı bilgi vereceklerdir.

2. İnfaz Devleti, cezanın yerine getirilmesi tamamlandığında Hüküm Devletine bilgi verecektir.

Madde 58

Hükümlünün infaz Devletine teslimi, mümkün olduğı ölçüde 55 inci maddede öngörülen usule uygun şekilde yapılacaktır.

Madde 59

1. Hükümlünün nakline dair talep yazılı olarak yapılacaktır.

2. Talebe aşağıdaki belgeler eklenecektir :

- a) Kesinleştiğine dair meşruhatı havi kararın onaylanmış örneği;
- b) Uygulanan kanun hükümlerinin metni;
- c) Mümkün olduğu ölçüde, hükümlünün kimliği, vatandaşlığı, oturduğu yer veya ikametgâhına ilişkin ayrıntılı bilgiler;
- d) Hükümlünün cezasının hüküm Devletinde infaz edilen kısmını belirleyen belgeler;
- e) Hükümlünün muvafakatını havi tutanak;
- f) Talebin incelenmesi için önem arzedeabilecek diğer tüm belgeler.

Madde 60

İnfaz Devleti, kendisine sağlanan bilgi ve belgelerin yetersiz olduğu kanaatinde ise, tamamlayıcı malumat isteyebilir ve bu malumatın gönderilmesi için, geçerli talep üzerine uzatılması mümkün olmak kaydıyla, bir süre tespit edilebilir. Tamamlayıcı malumatın gönderilmemesi halinde infaz Devleti, kendisine sağlanmış bulunan bilgi ve belgeleri esas alarak kararını verecektir.

Madde 61

Nakil talepleri ile ekindeki belgeler resmî tasdik işleminden muaf olacak ve infaz Devleti dilinde, Fransızca veya İngilizce tercümeleriyle gönderilecektir.

Madde 62

Hükümlünün nakli ile ilgili olarak, münhasıran Hüküm Devleti ülkesinde yapılanlar dışındaki masraflar infaz Devleti tarafından karşılanacaktır.

BÖLÜM 4

CEZÂİ KONULARDA İLGİLİ MUHTELİF HÜKÜMLER

Madde 63

Âkit Taraflar diğer Taraf ülkesinde suç işlemiş bulunan vatandaşları hakkında, diğer Âkit Tarafın talebi üzerine, kendi mevzuatları hükümlerine uygun olarak kovuşturma yapmayı taahhüt ederler.

Madde 64

1. 63 üncü maddede öngörülen cezaî kovuşturmaya tevessül edilebilmesi için, Âkit Tarafların birbirlerine gönderecekleri yazılı taleplerde aşağıdaki hususları ihtiva edecektir :

- a) İsteyen makamın adı;
- b) İşleniş tarihi ve yeri de muhtevi talebe konu teşkil eden suçla ilgili belgeler;
- c) Sanığın kimliği, vatandaşlığı ve mümkün olduğu ölçüde ikâmet ettiği veya oturduğu yer hakkında malumat;

2. Talepnameye aşağıdaki belgeler eklenecektir :

4558

4.4.2000

a) İsteyen Taraf dilinde düzenlenmiş hazırlık soruşturması evrakı veya aslına uygun olduğu onaylanmış örnekleri;

b) Ceza kovuşturması sırasında delil teşkil edebilecek tüm eşyalar ve belgeler; bu konuda işbu Anlaşmanın 66 ncı maddesi hükümleri uygulanacaktır.

c) Suçun işlendiği yerde yürürlükte olan mevzuata göre uygulanması gereken kanun hükümleri metinleri;

d) Gerekli ve mümkün olduğu takdirde, sanığın fotoğrafı ve parmak izleri,

3. Talepte bulunulan Âkit Taraf kovuşturma sonucundan diğer Tarafa bilgi verecek ve kesinleşen kararın bir örneğini gönderecektir.

Madde 65

1. Diğer Tarafın ülkesinde tutuklu bulunan kişilerin tanık sıfatıyla dinlenilmeleri gerekiyorsa, istenilen Taraf bu kişilerin, tutukluluk hallerinin devamı ve dinlenildikten sonra en kısa süre içinde geri gönderilmeleri şartıyla, isteyen Taraf ülkesine gönderilmelerine muvafakat edebilir.

2. Üçüncü bir Devlet ülkesinde tutuklu olan kişilerin tanık sıfatıyla dinlenmeleri gerektiği takdirde, Âkit Taraflar, bu kişilerin kendi ülkelerinde transit geçişlerine izin vereceklerdir.

3. Yukarıda 1 ve 2 nci paragraflarda öngörülen hususlarda, işbu Anlaşmanın 28 inci maddesi hükümleri mümkün olduğu ölçüde uygulanacaktır.

Madde 66

1. Suçun işlenişine ilişkin olanlar ile ceza kovuşturması sırasında delil teşkil edebilecek diğer tüm eşyalar, isteyen Tarafa sözkonusu kişinin ölümü veya başka sebeplerle iadesi gerçekleştirilemese dahi, teslim edilecektir.

2. İstenilen Taraf, başka bir ceza kovuşturması için gerekli görülmesi halinde sözkonusu eşyanın teslimini geçici olarak erteleyebilir.

3. Teslim edilecek eşyalar üzerindeki üçüncü kişilerin hakları saklıdır. Ceza kovuşturmasının sonuçlanmasını takiben bu eşyalar, ilgililere teslim edilmek üzere gönderen Tarafa iade olunacaktır.

Madde 67

Suçluların iadesi ve eşyaların teslimi ile ilgili olarak, münhasıran istenilen Taraf ülkesinde yapılanlar dışındaki masraflar isteyen Tarafça karşılanacaktır.

Madde 68

1. Âkit Taraflar, diğer Taraf vatandaşları hakkında ittihaz olunan ve kesinleşen mahkûmiyet kararları ile ilgili bilgileri, yılda en az bir defa olmak üzere birbirlerine iletceklerdir.

2. Âkit Taraflar talep üzerine, daha önce istenilen Taraf ülkesinde bir mahkûmiyet kararına konu teşkil eden ve isteyen Taraf ülkesinde bir kovuşturmaya tabi tutulan kişiler hakkındaki adli sicil kayıtlarına ilişkin malumatı, birbirlerine iletceklerdir.

3. Yukarıda 1 ve 2 nci paragraflarda öngörülen hallerde Âkit Taraflar, mümkün olduğu ölçüde mahkûm edilen kişilerin parmak izlerini de birbirlerine göndereceklerdir.

Madde 69

İşbu Anlaşma hükümleri, Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce vuku bulan olaylara ilişkin talepler konusunda da uygulanacaktır.

**KISIM IV
NİHAİ HÜKÜMLER**

Madde 70

İşbu Anlaşmanın uygulanmasında doğabilecek her türlü sorunlar diplomatik yoldan çözümlenecektir.

Madde 71

İşbu Anlaşma onaylanacak ve onay belgeleri Duşanbe'de teati edilecektir.

İşbu Anlaşma, onay belgelerinin teatisinden 30 gün sonra yürürlüğe girecektir.

Madde 72

İşbu Anlaşma süresiz olarak yürürlükte kalacaktır. Bununla birlikte, Âkit Taraflardan her biri herhangi bir tarihte diğer Âkit Tarafa bildirmek kaydıyla Anlaşmayı feshedebilir.

Fesih, diğer Devletin böyle bir bildirim almasından 6 ay sonra geçerlik kazanacaktır.

İşbu hükümlerin kanıtı olarak, Âkit Tarafların yetkili temsilcileri, Anlaşmayı imzalamış ve mühürlerini tatbik etmişlerdir.

İşbu Anlaşma Ankara'da 6 Mayıs 1996 tarihinde Türkçe, Tacikçe ve İngilizce dillerinden 3'er nüsha ve her biri esas metin olarak düzenlenmiştir. Metinlerin farklı yorumlanması halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

TACİKİSTAN CUMHURİYETİ

ADINA

ADINA

Mehmet AĞAR

Talbak N. NAZAROV

Adalet Bakanı

Dışişleri Bakanı

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
2	17	27
13	1	13
30	75	56: 63, 195: 218

I- Gerekçeli 169 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 75 inci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişleri Komisyonu görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/318